

СТАНІСЛАВ ЯЦЕНКО – ПРИКЛАД СЛУЖІННЯ ПРАВУ ТА УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ

Віктор Ковальський,

президент видавничої організації «Юрінком Інтер»,
доктор юридичних наук, доцент

Погляди та професійні принципи Станіслава Сергійовича Яценка можуть слугувати прикладом універсального значення для будь-якого юриста. Незалежно від його посади, місця роботи, професійного або політичного забарвлення. Бо він сповідував протягом усього життя критичне праворозуміння щодо юридичних подій, законодавчих актів, окремих персон. Ні, він не усереднював значення чогось або когось. Навпаки, де б він не працював — в Інституті держави та права, Київському національному університеті імені Тараса Шевченка або в Конституційному Суді України, то в першу чергу для себе відзначав значущість людини, події, нормативного акта. Бо з пустим місцем він мати справи не бажав. Тому вся його діяльність має для нас надзвичайно важливе значення. І потрібно кожного разу це підкреслювати і вчитися на прикладі Станіслава Сергійовича.

Сучасне кримінальне право, якому С. Яценко присвятив основну увагу протягом свого професійного життя, розвивається в напрямі уваги до людини, людиноцентричного підходу, гуманізації відповідальності. Воно розвивається під впливом вимог ЄСПЛ, практики національних судових інстанцій, численних змін до Кримінального Кодексу України. Як суддю Конституційного Суду України, С. Яценка, безумовно, цікавили питання ролі конституційно-правових норм для кримінального права. Ці положення, як відомо, містяться в розділі другому Основного закону (презумпція невинуватості, конституційна заборона катування, юридична відповідальність за видання чи виконання явно злочинного наказу, формула «non bis in idem»), а також інші положення. Він вимагав точно-

сті при визначенні того впливу конституційних положень, який був характерний для певної сфери правових відносин. Інформаційний правовий вплив на догматику кримінального права призвів до появи двоїстого визначення: кримінального проступку/злочину. Важко сказати, як би поставився С. Яценко до такого розвитку вітчизняної юриспруденції. Найімовірніше, прагматично. Адже тривалий час він викладав дисципліну «Міжнародне кримінальне право», в якому питання двоїстості кримінально-правової догми було вирішено вже давно. З особливою увагою він ставився до різного роду прогалин, що виникали в кримінальному праві. Як відомо, вже давно ЄСПЛ вказав на таку прогалину, яка стосується невизначеності щодо звільнення осіб, засуджених до довічного позбавлення волі.

Потрібно віддати належне С. Яценку і як популяризатору кримінального права. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України був вперше виданий українською мовою і виконаний саме за його відповідальною редакцією. Відомо, що наклад цього коментаря був одним із найбільших серед аналогічних видань. На ньому вчилися студенти, його активно використовували слідчі, адвокати, судді. «Коментар від Яценка» був трендом у книгарнях, бібліотеках, а також на полицях в офісах службовців та політиків.

Маючи великий авторитет, С. Яценко виховав когорту юристів-криміналістів, які продовжили його справу. Серед них треба відзначити А. Стрижевську, С. Шапченка, С. Лихову, О. Дудорова, О. Костенко та багатьох інших юристів. Отже, ми вчимося і враховуємо все те, чого нас вчив Станіслав Сергійович Яценко.